

Warszawa, 30 listopada 2020 r.

Departament Legislacyjno-Prawny

991100/0146-498/2020

Związek Zawodowy Celnicy PL

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na wniosek z dnia 16 listopada 2020 r. o udostępnienie informacji publicznej, uprzejmie informuję, że pytania zawarte we wniosku w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranych od funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej składek emerytalno-rentowych w lutym i marcu 2018 r. i wpłaconych na konto ZUS, nie dotyczą informacji publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 z późn.zm.), a żądane informacje nie podlegają udostępnieniu w trybie dostępu do informacji publicznej.

Według ugruntowanego w orzecznictwie stanowiska informacją publiczną jest każda wiadomość wytworzona lub odnoszona do władz publicznych, a także wytworzona lub odnoszona do innych podmiotów wykonujących funkcje publiczne w zakresie wykonywania przez nie zadań władzy publicznej. Musi ona przy tym dotyczyć sfery istniejących już danych i faktów. Nie stanowi natomiast informacji publicznej informacja o obowiązującym prawie (patrz np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 listopada 2012 r., sygn. akt I OSK 1963/12), a także informacja o sposobie rozumienia przepisów, czy też ich interpretacja (np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 maja 2019 r., sygn. akt II SA/Wa 2276/18). W wyroku z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. akt I OSK 142/17, Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że w kategorii informacji publicznej nie mieści się ubieganie o poradę prawną, wyjaśnienie charakteru i istoty przepisów prawnych.

Jednocześnie, poza trybem ustawy o dostępie do informacji publicznej, Zakład informuje:

Ad. 1 wniosku – Czy jest zgodne z prawem pobranie od funkcjonariusza SCS składek: emerytalnej i rentowej, za świadczenie wypłacone w dacie, w której nie podlegał powszechnemu obowiązkowi ubezpieczeniowemu i nie był zarejestrowany w ZUS?

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 7 września 2020 r. (znak: 992900/4100-38/2020-WUK), skierowanym do Przewodniczącego ZZ Celnicy PL, Pana Sławomira Siwy udzielił wyjaśnień, że przychody uzyskane przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej

w 2018 r. (lub później) należne za okres sprzed 2018 r., czyli za okres podlegania ubezpieczeniom społecznym w systemie powszechnym, stanowią podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia. Stanowisko to zostało potwierdzone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne jest konsekwencją podlegania tym ubezpieczeniom. Zgodnie zaś z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej do 31 grudnia 2017 r. podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu [1]. Podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia stanowił przychód z tytułu służby w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, z wyłączeniem przychodów wymienionych w rozporządzeniu o szczegółowych zasadach ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe [2].

W konsekwencji, jeżeli funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej otrzymał przychód z tytułu służby w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, który nie został wyłączony z podstawy wymiaru składek na podstawie rozporządzenia o szczegółowych zasadach ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, za okres podlegania ubezpieczeniom społecznym, należy od niego naliczyć składki na te ubezpieczenia.

[1] Art. 6 ust. 1 pkt 18a i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266 z późn.zm.) w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2017 r.

[2] § 2 ust. 1 w zw. z § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1949)

Ad. 2 wniosku – Kto jest właściwym organem do zwrotu nienależnie pobranych składek od pracownika, o którym mowa wyżej: Izba Administracji Skarbowej – reprezentowana przez Dyrektora czy ZUS?

Płatnik składek jest zobowiązany do obliczania, potrącania od ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy [1]. Płatnik składek lub jego następca prawny jest także stroną uczestniczącą we wszelkich postępowaniach wyjaśniających powadzonych przez ZUS, także związanych z rozliczaniem należności z tytułu składek.

W związku z powyższym jeśli składki zostały opłacone nienależnie, płatnik składek jest podmiotem właściwym do poinformowania ubezpieczonego o kwocie nienależnie

---

^[1] Art. 6 ust. 1 pkt 18a i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266, z późn.zm.) w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2017 r.

^[2] § 2 ust. 1 w zw. z § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1949)

opłaconych składek w części sfinansowanej przez ubezpieczonego i, na wniosek tego ubezpieczonego, do zwrotu tej kwoty.

Tylko w razie braku płatnika składek lub jego następcy prawnego, ZUS zawiadamia ubezpieczonego o kwocie nienależnie opłaconych składek w części sfinansowanej przez ubezpieczonego i na jego wniosek zwraca nienależnie opłacone składki [2].

[1] Art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266, z późn. zm.).

[2] Art. 24 ust. 6f ustawy wskazanej wyżej.

Z poważaniem

DYSEKTOR
Departamentu Legislacyjno-Prawnego

Dominik Wojtasiak

